

A teljes körű minőségellenőrzés a pénz és tőkepiaci szervezeteknél

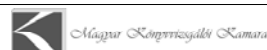
Felkészülés a minőségellenőrzésre

Agócs Gábor

2007. október 11.

1

MKVK MEB 2007

Az előadás témái:

- A. A minőségellenőrzésről általában**
- B. Könyvvizsgálati feladatok a jogszabályi és minőségi követelmények alapján**
- C. Dokumentálási feladatok a könyvvizsgálati munka szakaszaiban**
- D. Kötelezően elvégzendő könyvvizsgálati eljárások**
- E. Kérdések – válaszok**

2

MKVK MEB 2007

Az előadás témái:

- A. A minőségellenőrzésről általában**
- B. Könyvvizsgálati feladatok a jogszabályi és minőségi követelmények alapján**
- C. Dokumentálási feladatok a könyvvizsgálati munka szakaszaiban**
- D. Kötelezően elvégzendő könyvvizsgálati eljárások**
- E. Kérdések – válaszok**

3

MKVK MEB 2007

A minőség-ellenőrzés helye, szabályozása.

Minőségellenőrzési Bizottság

- ✓ 6 fő (szakmai megfelelés alapján)
- ✓ Küldöttgyűlés választja

Minőségellenőrzési szabályzat

- ✓ Hatálya (mit, kit, mikor)
- ✓ Alapelvek (titoktartás, függetlenség, összeférhetetlenség, szakmai magatartás)
- ✓ Szervezet
- ✓ Vizsgálatok eljárási szabályai (tervezés, halasztás)
- ✓ Adatszolgáltatás (éves és részletes)
- ✓ Megbízás kiválasztásának szabályai
- ✓ Ellenőrzés folyamata
- ✓ Dokumentálás (kérdőívek, javaslatok)
- ✓ Következmények (jogorvoslat, szankciók)
- ✓ Finanszírozás

A Minőségellenőrzési Bizottság Ügyrendje részletszabályozást és eljárásrendet tartalmaz.

4

MKVK MEB 2007

A minőségellenőrzési rendszer működése

Helyszíni ellenőrzés

- Tájékoztatás (cél, folyamat, eredmény, következmény)
- Megbízás megismerése (beszámoló, főkönyv, Számviteli Politika stb)
- Dokumentáció alapján a kérdések megválaszolása (nem válaszok indoklása)
- Értékelés, minősítés (számítással)
- Eredmény megbeszélése (feltárt hiányosságok, gyengébb területek, hibák okai, bizonytalanságok, értelmezési problémák)
- Javaslatok, ajánlások (hiányosságok megszüntetésére, fejlesztendő szakmai területekre) - Írásban!
- Tájékoztatás jogorvoslatról

MKVK MEB 2007

5

A minőségellenőrzési rendszer működése

Értékelés

- o Adatszolgáltatás feldolgozása (minőségvizsgálóktól)
- o Jelentések értékelése, összesítése (minőségvizsgálóktól)
- o Visszajelzések feldolgozása, értékelése (könyvvizsgálóktól)
- o Éves jelentés készítése
– Kamara Elnöksége, Küldöttgyűlés számára

MKVK MEB 2007

6

Terjedelem (kérdések száma, N/É válasz lehetősége)

Vizsgált terület	Szűkített		Teljeskörű (2006)	
Megbízás elfogadása	2	2	10	2
Tervezés	12	4	40	7
Bizonyítékok megszerzése	0	2	26	13
Kiemelt területek	8	0	51	15
Áttekintés	0	0	20	10
Könyvvizsgálói jelentés	12	2	15	5
Összesen	34	10	162	52

MKVK MEB 2007

7

Eltérés az értékelésben

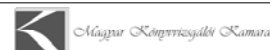
Szűkített hatókörű ellenőrzés

- Egy megbízás – 34 kérdés
- Nincs szakaszonként értékelés

- 80 % fölött – megfelelt
- 50 % fölött - megfelelt, de további fejlődés szükséges
- 50 %, vagy alatta – nem felelt meg.

Teljes körű ellenőrzés

- Egy megbízás kb 160 kérdés
- Könyvvizsgálati munkaszakaszok (5) értékelése egyenként.
- Súlyszámok alkalmazása
- Magasabb minősítési határok:
- 90 % fölött – megfelelt
- 60 % fölött megfelelt, de további fejlődés szükséges
- 60 %, vagy alatta - nem felelt meg.

MKVK MEB 2007

8

Teljeskörű vizsgálat kérdőíveinek módosítása

Változás oka:

- Alapvetően az új magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standard 2006. január 1-jén történő hatálybalépése
- Az új standardok jelentős tartalmi és strukturális változásokat tartalmaznak.
- Az időközben megjelent új Gt. könyvvizsgálóra és könyvvizsgálatra vonatkozó szabályainak változása

A módosítás hatása:

- A kérdőív felépítése változatlan, követi a könyvvizsgálat munkafolyamatát.
- Tartalmilag a könyvvizsgálati standardok szabályainak való megfelelés követelményei jelennek meg a kérdésekben.
- A kérdések száma növekedett a vizsgálat részletesebb.
- A kérdések száma a vizsgálati eredményt, értékelést önmagában nem befolyásolja, ugyanakkor
- Támogatást jelent a vizsgálatnak és a könyvvizsgálónak egyaránt.

9

MKVK MEB 2007

Speciális kérdőívek

- A speciális területek minőségellenőrzéséhez kidolgozott kérdőívek az általános kérdőíveknél bemutatott indokok miatt, szintén átdolgozásra kerültek.
- A módosítás az általános kérdőívek alapulvételével, az egyes területek speciális sajátosságainak figyelembevételével történt.
- A 2006. évi, közérdeklődésre számot tartó megbízások vizsgálatát módosított speciális kérdőív alapján kell lefolytatni.
- Speciális kérdőívek alkalmazása: Hitelintézetek, pénzügyi vállalkozások, biztosítók, pénztárak, befektetési alapok (alapkezelők), befektetési vállalkozások

10

MKVK MEB 2007

Legjelentősebb változás – Tervezés

A tervezés összetett folyamata alapozza meg a könyvvizsgálatot, ez a könyvvizsgálat hatékony elvégzésének eszköze.

A területen a standard valamennyi, lényegesebb elvárására vonatkozik kérdés.

A tervezés szakasz dokumentumai:

- Átfogó könyvvizsgálati stratégia
  - Könyvvizsgálati terv
  - Tervezési döntések módosítása a könyvvizsgálat folyamán
- Kisvállalkozásoknál az első két dokumentum együtt, összevontan is elkészíthető

Az egyes dokumentumok tartalmi előírása értelmezésként feltüntetésre került a kérdőíveken.

11

MKVK MEB 2007

2003-2006. évi adatok

Minőség-ellenőrzés eredménye	Országos	Pénz- és Tő.
Összes aktív könyvvizsgáló (fő)	3600	178
Ellenőrzött könyvvizsgálók száma (fő)	2509	132
Ellenőrzöttek aránya (%)	69,7	74,1
Megfelelt (fő)	1773	88
Megfeleltek aránya (%)	70,6	66,7
Megfelelt, de további fejlődés szükséges	659	37
Megfelelt, de... aránya (%)	26,3	28,0
Nem felelt meg (fő)	77	7
Nem felelt meg kv-k aránya (%)	3,1	5,3
Összes ellenőrzésből teljes körű	155	132
<i>A Megfelelt, de... minősítés jónak és elfogadottnak számít!</i>		

12

MKVK MEB 2007

2007. évi ellenőrzési terv

- I. Minőségellenőrzési szabályzat változása év közben
  1. 3 év alatt hat jelentés – nem kell vizsgálni – 270 fő felmentve, 9 fő nem
  2. A felmentettek kérhetik a vizsgálatot (2007.09.15-ig)
  3. Aki 2008-ban befejezi a tevékenységét kérheti a vizsgálat alóli felmentését – formanyomtatvány, 10 napon belül az értesítés kézhezvételétől
- II. Vizsgáltak köre
  1. Közérdeklődésnek kitett gazdálkodók könyvvizsgálói
    - akik még nem estek át vizsgálaton és
    - 2004. évben vagy előtte ellenőrzöttek(összesen 168 fő teljeskörű ellenőrzése)
  2. Első minőség-ellenőrzés (626 fő szűkített hatókörű ellenőrzése)

13

MKVK MEB 2007

Sajátosságok a 2007. évi ellenőrzésben

- Az „átmeneti időszak” utolsó éve, befejeződnek a szűkített hatókörű vizsgálatok. (11-es kérdőív nem változott.)
- A közérdeklődésre számot tartó cégek könyvvizsgálatának ellenőrzése teljeskörű vizsgálat keretében történik.
- A 2006. évben hatályba léptek az új könyvvizsgálati standardok.
- Eltérő teljeskörű kérdőívek alkalmazása 2005 és 2006 évi megbízások esetében (5.a-g mellékletek).

14

MKVK MEB 2007

Újdonságok 2007-től

- A könyvvizsgáló cégszintű adatszolgáltatásának teljeskörűsége a Complex cégtár segítségével ellenőrzésre kerül
- A könyvvizsgáló a vizsgálat során tapasztaltokról a bizottság részére közvetlenül és névtelenül adatot szolgáltat. (folyamat, stílus, elégedettség, vélemény, javaslatok).
- Gyakoribb minőségellenőrt ellenőrző bizottsági ellenőrzés
- A minőségellenőrzési vizsgálat továbbra is szolgáltatás (és nem hatósági ellenőrzés) szemléletű!

15

MKVK MEB 2007

2008. évi változások I.

Új kamarai törvény (2007. évi LXXV.)

1. A minőségellenőrzés törvényi szintre került
2. A minőségellenőrök kiválasztása, az ellenőrzés lefolytatása, zárójelentés
3. Minőségellenőrzés: Kamarai hatósági eljárás

16

MKVK MEB 2007

2008. évi változások II.

- **Új választás** (bizottság, minőségellenőrök)
- **Minőség-ellenőrzés Szervezeti és Működési Szabályzata**
  - Törvény alapján készül
  - 2007. évben küldöttgyűlési elfogadás
- **Ellenőrzés terjedelme**
  - minőségellenőrzési rendszer vizsgálata
  - a díjak megfelelőségének vizsgálata
  - átláthatósági jelentések vizsgálata
  - Közfelügyelet szerepe
- **Módszertani kézikönyv tartalma**
  1. Adatlapok (elektronikus adatszolgáltatás?)
  2. Kérdőívek
  3. Nyilatkozatok
  4. Visszajelzés
  5. Segédletek

17

MKVK MEB 2007

Az előadás témái:

- A. A minőségellenőrzésről általában**
- B. Könyvvizsgálati feladatok a jogszabályi és minőségi követelmények alapján**
- C. Dokumentálási feladatok a könyvvizsgálati munka szakaszaiban**
- D. Kötelezően elvégzendő könyvvizsgálati eljárások**
- E. Kérdések – válaszok**

18

MKVK MEB 2007

A könyvvizsgálati kötelezettség és a feladatok minősége

Kötelezettség és minőség egysége

- A törvények és rendeletek a könyvvizsgálati feladatokat, felelősséget írnak elő
- A standardok a könyvvizsgálati munka minőségére vonatkozó követelményeket tartalmazzák (alkalmazásuk kötelező könyvvizsgálat, átvilágítás, egyéb bizonyosságot nyújtó és kapcsolódó szolgáltatások végzése során)
- Könyvvizsgálati munkalapokat kell készíteni – vajon meg tudja magát védeni a könyvvizsgáló egy bírósági eljárás folyamán 4 évvel a vizsgálat után, ha nincsenek munkalapok??

19

MKVK MEB 2007

A könyvvizsgálat végrehajtása

- A könyvvizsgálónak a magyar Nemzeti Könyvvizsgálati Standardok szerint kell eljárnia
  - A megbízások elfogadásakor
  - A kockázatok felmérésekor, a könyvvizsgálati cél és a könyvvizsgálati eljárások meghatározása, a munka tervezése során
  - A könyvvizsgálati munka végzése közben, a bizonyítékok gyűjtése és dokumentálása során, valamint a munka áttekintése során a következtetések levonásakor
  - A könyvvizsgálói vélemény kialakítása során, a könyvvizsgálói jelentés megfogalmazásakor

20

MKVK MEB 2007

Az előadás témái:

- A. A minőségellenőrzésről általában**
- B. Könyvvizsgálati feladatok a jogszabályi és minőségi követelmények alapján**
- C. Dokumentálási feladatok a könyvvizsgálati munka szakaszaiban**
- D. Kötelezően elvégzendő könyvvizsgálati eljárások**
- E. Kérdések – válaszok**

21

MKVK MEB 2007

Dokumentálási követelmények

A dokumentálás lényege:

- Rögzíteni minden tényt, ami fontos bizonyíték a vélemény alátámasztására
- Annak igazolása, hogy a könyvvizsgálatot a standardok szerint végezték

Dokumentáció: **saját** ill. idegen munkaanyag, munkapapír

A munkapapírok

- Segítik a könyvvizsgálat tervezését és végrehajtását,
- Segítik a könyvvizsgálói munka felügyeletét és áttekintését,
- Rögzítik az elvégzett könyvvizsgálatból származó bizonyítékokat,
- Biztosítják a bizonyítékokból a megfelelő következtetések levonhatók legyenek

A munkapapírokon a könyvvizsgálat egész folyamatát rögzíteni kell!

22

MKVK MEB 2007

Egy átlagos munkapapír kötelező elemei

- Ki készítette (név és szignó)
- Mikor készítette (a könyvvizsgálói jelentés dátuma előtt kell készíteni)
- Mi volt a célja a munkapapír elkészítésével, pl.
  - az ügyfélkövetelések létezésének, teljességének és pontosságának vizsgálata
  - az ügyfélkövetelések értékelésének vizsgálata
- Milyen módszerrel dolgozott, pl.
  - a fordulónap után megerősítő levelek kiküldése a xxx egyenlegű ügyfeleknek
  - xxx elv szerinti mintaválasztás alapján tételes/alapvető vizsgálat
- Milyen következtetésre jutott, pl.
  - „az ügyfélkövetelések léteznek, teljesek és pontosak”
  - „az ügyfélkövetelések értékelés megfelelő”

23

MKVK MEB 2007

A munkapapírokkal szembeni követelmények

- A könyvvizsgálónak olyan munkapapírokat kell készítenie, amelyek kielégítő mértékben teljes körűek és részletesek a könyvvizsgálat átfogó megértésének biztosításához
- A munkapapírok terjedelme szakmai megítélés kérdése
- A munkapapírokat úgy kell kialakítani, hogy azok minden megbízás esetén megfeleljenek
- A munkapapírok bizalmas kezelése és biztonságos őrzése kötelező

24

MKVK MEB 2007

A munkapapírokban szereplő információk

1.

- **A munka első szakaszában:**

- **Cégdokumentáció**
- **Gazdálkodó és környezetének megismerése**
- **Számviteli rendszer és belső ellenőrzési rendszer megértése**
- **Kockázatbecslés**
- **Kritikus területek kijelölése**
- **Munkaprogramok**

25

MKVK MEB 2007

A munkapapírokban szereplő információk

2.

- **A beszámoló könyvvizsgálata során:**

- **Főkönyvi egyenlegek részletezése**
- **Gyűjtött bizonyítékok a tétel alátámasztására**
- **Bizonyítékok rendszerezése, számozása**
- **Végzett vizsgálatokról feljegyzések**
- **Vizsgálati eredmények közzlése**
- **Nem javított eltérések összegzése**
- **Áttekintés, levont következtetések**

26

MKVK MEB 2007

A munkapapírokban szereplő információk 3.

- **A könyvvizsgáló egyéb munkapapírjai:**
  - Asszisztensek munkájának felülvizsgálata
  - Ki és mikor végezte a vizsgálatokat
  - Az ügyfél nyilatkozatai (teljességi, ügyvédi levél, stb.)
  - Jegyzőkönyvek, határozatok
  - Vezetői levelek
  - Beszámoló, könyvvizsgálói jelentés

27

MKVK MEB 2007

Dokumentálási hiányosságok

- Bizonyítékszerzés egyáltalán nem dokumentált
- Hiányzik a beszámoló teljes eredeti példánya
- Egyeztetések nem ellenőrizhetők pl. a hitelkövetelések egyeztetését folyószámla kivonat helyettesíti
- A dokumentáció nem felel meg a standardban foglalt tartalmi előírásoknak
- A munkapapírok alapján nem lehet meggyőződni a jelentésben adott vélemény alátámasztottságáról!

Fontos!

A bizonyítékszerzéskor, a munkaprogram elvégzésekor a végrehajtott programlépések célját, az elvégzett feladat módját, annak eredményét, s az ebből levonható következtetéseket a vélemény alátámasztásának bizonyítékaul rögzíteni szükséges!

28

MKVK MEB 2007

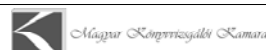
Elektronikus dokumentálás

Jellemzői:

- A számítógépes alkalmazások használata gyorsítja és megkönnyíti a munkát
- Bármely program alkalmazása önmagában nem eredményezi a könyvvizsgálati munka megfelelőségét
- Számítógépes támogatás nélkül nem lehetséges hatékony munkát végezni

29

MKVK MEB 2007

Elektronikus dokumentálás

Gyakorlati alkalmazások

A program felkínál bizonyos megoldásokat, ami segíti a standardban foglalt előírások követését, de nem biztos, hogy a javaslat minden megbízásnál módosítás/kiegészítés nélkül átvehető

A megbízó sajátosságairól ne feledkezzünk meg

A munkaprogramot a kockázat alapján egyedileg állítsuk össze!

A munkaprogramban foglalt eljárások elvégzését igazolni kell

- ✓ Bizonyítékok csatolása
- ✓ Bizonyítékok rendszerezése
- ✓ A munka eredményének értékelése
- ✓ Vélemény megalapozásához - bizonyítékok áttekintése
- ✓ Javítatlan eltérések összegyűjtése, hatásuk mérlegelése
- ✓ Megfelelő jelentés-forma kiválasztása

30

MKVK MEB 2007

Dokumentálási hiányosságok

- Nincs dokumentáció, vagy „az ügyfélnél van minden”
- Nincs munkapapír, mert „a céget jól ismeri”
- Nem készülnek a könyvvizsgálatról valós munkapapírok, nem állapítható meg a könyvvizsgáló munkája
- Feljegyzésekkel helyettesítik a munkapapírokat
- Valós munkapapír helyett rengeteg a felesleges, ügyféltől másolt bizonylat, munkavégzésre kézírásos megjegyzések, számok utalnak.
- Még rosszabb esetben a megbízó bizonylatainak eredeti példánya található a dokumentációban
- A dokumentáció nem áttekinthető, nincsenek hivatkozások nem logikus a rendszer

31

MKVK MEB 2007

Dokumentálási feladatok a könyvvizsgálati munka egyes szakaszaiban

- **Megbízás elfogadása**
- **Tervezés**
- **Bizonyítékgyűjtés**
- **Áttekintés**
- **Jelentés készítése**

32

MKVK MEB 2007

Megbízás elfogadása

- Függetlenség, szakmai feltételek vizsgálata, a vezetés tisztességének mérlegelése
- Előző könyvvizsgálóval kapcsolatfelvétel
- Előző időszakai beszámoló áttekintése
- Elfogadó nyilatkozat
- Szerződés
- Régebbi megbízás esetén a megbízás fenntartásának vizsgálata
- A cégbírósági bejegyzés ellenőrzése

33

MKVK MEB 2007

Megbízás elfogadása

Tipikus hibák, hiányosságok

- A könyvvizsgáló nem mérlegelte az elfogadás körülményeit
- Elfogadó nyilatkozat nincs, vagy nem tartalmazza az elfogadás időtartamát
- A megbízás időszakát érintően az elfogadó nyilatkozat nincs összhangban a szerződéssel
- Nem történt meg a cégbírósági bejegyzés, illetve a könyvvizsgáló nem tette meg a részéről szükséges lépéseket
- A megbízási szerződésben összeférhetetlenség fordul elő (képviselő, adótanácsadás, könyvelés ellenőrzése, beszámoló készítése, vélemény minősége)
- A megbízási szerződésben nem tartalmazza a standardban meghatározott elemeket

34

MKVK MEB 2007

Tervezés - kockázatbecslés

Kockázatalapú megközelítés

KK Könyvvizsgálati kockázat =nem megfelelő jelentés kiadása

Annak kockázata, hogy a könyvvizsgáló hitelesítő záradékot ad egy olyan beszámolóra, amelyre korlátozott vagy elutasító záradékot kellett volna adnia

A könyvvizsgálói kockázat annak függvénye, hogy

- ❖ mekkora annak kockázata, hogy a pénzügyi kimutatások lényeges hibás állítást tartalmaznak (**eredendő kockázat**)
- ❖ mekkora annak kockázata, hogy a számviteli nyilvántartások nem felelnek meg a törvényes előírásoknak, illetve a belső ellenőrzés elég erős-e ahhoz, hogy előírások betartása biztosított legyen (**ellenőrzési kockázat**)
- ❖ mekkora annak valószínűsége, hogy a könyvvizsgáló az elvégzett eljárások során nem tárja fel az előforduló hibát (**feltárási kockázat**)

35

MKVK MEB 2007

Kockázatalapú megközelítés

- Eredendő kockázat feltárása a beszámoló egészének szintjén:
- A gazdálkodó megismerése során rögzíteni kell a feltárt kockázatokat (pl. a vezetés tisztessége, kényszerítő körülmények, tevékenység jellege)
- Célszerű kérdőívet szerkeszteni és a kapott válaszok alapján értékelni a beszámoló egészére vonatkozó kockázatot!
- A kockázattal érintett területeken intenzívebb ellenőrzés szükséges

36

MKVK MEB 2007

Kockázatalapú megközelítés

- Eredendő kockázat feltárása a számlaegyenlegek, ügyletsoportok szintjén:
- A beszámoló egyes soraira kiterjedően meg kell vizsgálni, hogy fennállnak-e a hiba valószínűségét növelő tényezők (pl. korábbi hibák, bonyolult számítások, szokatlan ügyletek, sok esemény, kapcsolt vállalkozással bonyolított ügyletek, becslés)
- Elemző eljárással kiszűrjük azokat a területeket, ahol az adat vagy a változás mértéke szokatlan - fel kell tárnunk az okát.
- Célszerű egy táblázatot szerkeszteni, amelyben a mérleg és az eredménykimutatás minden tételére elvégezzük a hiba valószínűségét növelő tényezők mérlegelését, majd a kapott pontokat összesítve kijelöljük a jelentős és nem jelentős területeket!

37

MKVK MEB 2007

Kockázatalapú megközelítés

- **Ellenőrzési kockázat** feltárása a **belső ellenőrzés** hatékonysága vizsgálatával
- A könyvvizsgáló feltárja, hogy a számviteli nyilvántartások megfelelnek-e törvényi előírásoknak, továbbá létezik-e belső ellenőrzés, az mennyire hatékonyan működik
  - milyen az ellenőrzési környezet (szabályozás, vezetői hozzáállás, megtett intézkedések)
  - működik-e a gazdálkodó kockázat-felmérési folyamata
  - milyen ellenőrzési eljárások történnek (feladatkörök, felelősség, utalványozási, engedélyezési jogkörök, folyamatba épített és vezetői ellenőrzések)
  - alkalmaznak-e a beszámoló készítése szempontjából releváns kontrollokat (analitika, statisztika, üzleti terv-értékelés)

38

MKVK MEB 2007

Kockázatalapú megközelítés

- **Feltérési kockázat**
  - A könyvvizsgálónak úgy kell kialakítani a vizsgálati eljárásokat, hogy az eredendő és az ellenőrzési kockázatra tekintettel a beszámolóban előforduló hibát a vizsgálat során nagy valószínűséggel feltárja
    - megfelelő mintavételezés, hogy a levont következtetés megfeleljen annak, mintha teljes körű vizsgálatot végzett volna
    - megfelelő elemzési eljárás alkalmazása a helyes következtetés érdekében és a hiba felismerése
- A feltérési kockázat nagyobb szakmai tapasztalatok birtokában, valamint a minta növelésével csökkenthető!

39

MKVK MEB 2007

Tervezés - kockázatbecslés

- A könyvvizsgálónak ki kell dolgoznia és dokumentálni kell az átfogó könyvvizsgálati stratégiát, amelyben le kell írnia a könyvvizsgálat várható hatókörét és irányítását
- A tervezési munka terjedelme függ a gazdálkodó szervezet méretétől, a könyvvizsgálat összetettségétől és a könyvvizsgálónak a gazdálkodó szervezettel kapcsolatosan szerzett tapasztalataitól, valamint az üzleti tevékenység ismeretétől
- **A megismerést célzó eljárásokat kockázatbecslési eljárásoknak nevezzük:**
  - 1. a gazdálkodó és környezetének megismerése
  - 2. a számviteli és belső ellenőrzési rendszer megismerése
  - 3. a kockázatot jelentő körülmények, események megismerése

40

MKVK MEB 2007

A gazdálkodó és környezetének megismerése

A könyvvizsgálónak meg kell ismernie:

- az ágazati szabályozásokat és külső tényezőket (315/22)
- a gazdálkodó jellegét, üzleti tevékenységét, tőke- és tulajdonviszonyait, a befektetések és a finanszírozás módját (315/25)
- a gazdálkodó céljait és stratégiáit, valamint a kapcsolódó üzleti kockázatokat, amelyek lényeges hibás állítást eredményezhetnek a pénzügyi kimutatásokban (315/30)
- a gazdálkodó pénzügyi teljesítményének értékelését és áttekintését (315/35), beleértve az értékelések realitását, ezek felhasználását a vezetés részéről, valamint az értékelések alapjául szolgáló információk valóságát és a levont következtetések helyességének megítélését.
- a könyvvizsgálat szempontjából releváns belső ellenőrzést.” (315/41)
- a gazdálkodót és környezetét olyan mértékben, hogy felmérje akár a **csalásból**, akár a hibából eredő lényeges hibás állítások kockázatát, az eljárásokat ennek megfelelően megtervezze és végrehajtsa (315/2)

41

MKVK MEB 2007

A gazdálkodó és környezetének megismerése

- A belső ellenőrzés az irányítással megbízottak, a vezetés és egyéb személyek által tervezett és végrehajtott folyamat
  - a beszámoló megbízhatósága,
  - a működés hatékonysága,
  - a törvények és jogszabályok betartása céljából

A **belső ellenőrzés összetevői** (315/43):

1. ellenőrzési környezet (vezetők személyes közreműködése, etika, hozzáértés, irányítással megbízott személyek részvétele, vezetés működési stílusa, szervezeti felépítés, a gazdálkodó céljai és kontrolljai)
2. gazdálkodó ellenőrzési eljárásai (tevékenységek jóváhagyása és felülvizsgálata, ügyletek kezdeményezése, rögzítése, szerepeltetése a nyilvántartásokban, eszközök védelme, vezetői, folyamatba épített, társult ellenőrzés)
3. beszámoló készítés és információs rendszer (szakmai felkészültség, számviteli politika alkalmazása, megfelelő információk biztosítása, valós bemutatás szándéka)
4. kontrollok (hibák megelőzése, feltárása, helyesbítése)

42

MKVK MEB 2007

Kockázatbecslés és könyvvizsgálati megközelítés

- A számviteli és belső ellenőrzési rendszer megismerésének menete:
  - a számviteli rendszer működésének feltárása
  - a rutin, nem rutin ügyletek és a számviteli becslések csoportjainak meghatározása
  - az ellenőrzési pontok beazonosítása folyamatábra segítségével
- A rendszer megismerésének eszközei:
  - megkérdezés, kérdőív, dokumentumok tanulmányozása, tevékenység megfigyelése, ügyletek végigkötése
- Amennyiben a könyvvizsgáló a számviteli és belső ellenőrzés megismerése alapján megállapítja, hogy az hatékony, abban a kívánatos kontrollok jelen vannak, csökkentheti az alapvető vizsgálati eljárásokat!

43

MKVK MEB 2007

A számviteli rendszer működésének feltárása

A könyvvizsgálónak olyan mértékben kell a számviteli rendszert megismerni, hogy azonosítani és értelmezni tudja:

- a gazdálkodó szervezet tevékenységében előforduló ügyletcsoportokat (beszerzés, termelés, beruházás, értékesítés, bérelszámolás, befektetés, finanszírozás stb.)
- az ügyletek kezdeményezési módját
- a közzétételre kerülő éves beszámolót alátámasztó jelentős számviteli nyilvántartásokat, dokumentumokat és könyvelési számlákat, valamint
- a számviteli és beszámoló készítési rendszer folyamatát, a jelentősebb gazdasági eseményeket és más ügyleteket a kezdeményezésétől a beszámolóban történő megjelenésükig

44

MKVK MEB 2007

A rutin, nem rutin ügyletek és a számviteli becslések beazonosítása

A rutin ügyletek jellemzői:- szokásos- nagy számban előforduló- ismétlődő- objektíven mérhető tranzakciók,- elszámolásuk azonos és egyszerű- azonos módon történik a feldolgozásuk- a belső ellenőrzés hatékonyan kontrollálhatja a feldolgozást (beszerzés, készletek, termelés, értékesítés, tárgyi eszköz, létszám, bér, pénztár, bank)

A nem rutin ügyletek jellemzői:- szokásostól eltérő nagyságúak- ritkán előfordulók- nem ismétlődők- kis számban fordulnak elő,- előre nem láthatók- külön szubjektív megfontolást igényelnek- a belső ellenőrzéssel hatékonyan nem kontrollálhatók (részesedés forgalma, hitel, lízing, követelés behajtása, káresemények, stb.)

A becslés egy tétel összegének közelítő számítása pontos mérés hiányában Hiba előfordulás lehetősége magas. Nem rutin művelet. (hasznos élettartam, terven felüli écs., értékvesztés, értékelési tartalék, céltartalék, elhatárolás stb.)

45

MKVK MEB 2007

Az alkalmazott számviteli politikák megismerése

- A könyvvizsgálónak meg kell ismernie számviteli politikát és mérlegelni kell, hogy a választott eljárások
  - megfelelnek-e a gazdálkodó üzleti tevékenysége számára
  - összhangban vannak-e az adott ágazatban alkalmazott számviteli politikákkal és a vonatkozó pénzügyi elszámolási alapelvekkel (315/28)

A számviteli politika megismerését, valamint annak alkalmazását az elszámolások és a bemutatások során dokumentálni kell!

46

MKVK MEB 2007

A gazdálkodó és környezetének megismerése

- A gazdálkodó megismerése már a megbízás elfogadása előtt is fontos:
  - a megbízás elfogadásával járó nagymértékű kockázat elkerülésére
  - a munka volumenének megismerésére, a tényleges elvégezhetőségének felmérésére
  - a könyvvizsgáló szakértelmének, tapasztalatának mérlegelésére, a munka elvállalhatóságának megítélésére

47

MKVK MEB 2007

Lényegesség meghatározása

- A könyvvizsgálat végrehajtásának célja, hogy a könyvvizsgáló képessé váljon arra vonatkozó vélemény kialakítására, hogy a pénzügyi kimutatásokat minden lényeges vonatkozásban a beszámoló készítésére vonatkozó előírások betartásával állították össze (320/4)
- Az információ lényeges, ha annak hiánya vagy hibás állítása befolyással lehet a felhasználóknak a pénzügyi kimutatások alapján hozott gazdasági döntéseire (320/3)
- Lényegességgel kell számolni az eljárások jellegének, ütemezésének, a könyvvizsgálat terjedelmének meghatározásakor, a hibás állítások hatásának értékelésekor (320/8)

48

MKVK MEB 2007

Lényegesség meghatározása

- Megállapítása tervezéskor küszöbérték vagy határérték formájában történik, de a véleményt befolyásoló lényeges hiba lehet számszerűsített, ill. nem számszerűsített
- A lényegesség nem objektív kategória (különösen nem a minőségileg hibás állítások vonatkozásában), a hibás állítások feltárásakor a könyvvizsgálónak mindig az adott helyzetben kell mérlegelnie a lényegességet
- Annak eldöntése, hogy mi tekinthető lényegesnek, szakmai megítélés függvénye

49

MKVK MEB 2007

Lényegesség meghatározása

Lényegességi küszöbérték egy lehetséges számítása:

- adózás előtti eredmény 5 %
  - árbevétel $\frac{1}{2}$ -1 %
  - mérleg főösszeg 1-2 %
  - saját tőke 2-5 %
  - adózott eredmény 5-10%
  - A fenti mutatók alapulvételével a küszöbérték megállapítása
- A lényegességi küszöbérték köztes adat, amit a könyvvizsgáló a kockázatbecslés során gyűjtött információk szakmai mérlegelésével állapít meg és az új információk alapján a könyvvizsgálat során is módosíthat.

50

MKVK MEB 2007

A lényegesség értelmezése

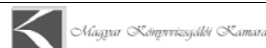
A pénzügyi kimutatások korrekt módon való bemutatásának értékelésekor a könyvvizsgálónak meg kell ítélnie, hogy lényegesnek minősül-e a könyvvizsgálat folyamán feltárt nem helyesbített hibás állítások összessége

A lényegesség értelmezései:

- Lényegességi küszöb, mint hitelesítési hibahatár: ha a beszámoló összességében ilyen mértékű hibás állításokat tartalmaz, akkor a könyvvizsgáló korlátozott vagy elutasító véleményt ad
- Javítási hibahatár (a lényegességi küszöb 75%-a): amely összegig előforduló hiba nem igényel javítást. Ezt meghaladó hiba esetén mérlegelni kell, hogy a hiba figyelmen kívül hagyása nem eredményez-e lényeges hibás állítást a beszámolóban
- Egyedileg jelentős tétel alsó határa (a hibahatár 1/3-a): olyan ügylet, tranzakció, amely nem igényel külön kivizsgálást, mert hibás előfordulása esetén sem befolyásolja lényegesen a megbízható, valós képet.

51

MKVK MEB 2007

Nem számít a lényegességi küszöb

- amikor a feltárt hiba az egész beszámoló valódiságára lényeges hatással van (vállalkozás folytatásnak elve)
- kiemelten fontos tétel hibás (pl saját tőke elemei, mérlegfőösszeg nem egyezik)
- több tétel besorolása hibás, melyek elemzése során a felhasználó téves információt kaphat (minőségi hiba)
- a megállapított osztaléknak nincs fedezete
- nem jelentős a hiba, de nyereség helyett veszteség jelenik meg
- a hitelszerződésben kikötött feltételek nem teljesülnek

52

MKVK MEB 2007

Lényeges, hibás állítás kockázatának felmérése

A könyvvizsgálónak azonosítani kell és fel kell mérnie a lényeges hibás állítások kockázatát a pénzügyi kimutatások szintjén, valamint az állítások szintjén az ügyletszabványok, számlaegyenlegek és közzétételek tekintetében

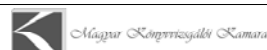
Ennek érdekében a könyvvizsgáló

- ❖ azonosítja a kockázatokat a pénzügyi kimutatások szintjén, valamint az állítások, az ügyletszabványok, számlaegyenlegek és közzétételek tekintetében
- ❖ mérlegeli a kockázatok mértékét (okozhat-e lényeges hibát)
- ❖ és annak valószínűségét, hogy a hiba bekövetkezhet-e

A beszámoló szintjén is jelentős célokat kritikus könyvvizsgálati céloknak nevezünk

53

MKVK MEB 2007

Kockázatbecslés és könyvvizsgálati megközelítés

Könyvvizsgálati súlypontozás:

- Az egyes területeken a jelentős, a közepesen jelentős és alacsony jelentőségű könyvvizsgálati célok meghatározása
- Kisvállalkozásoknál mérlegsorokra, indokolt esetben és nagyobbaknál mélyebb csoportokra végezzük a kockázatbecslést
- A beszámoló szintjén a lényegesség alapján a kritikus könyvvizsgálati célok megjelölése

A célok meghatározása háttér elemzések alapján, a kockázatfelmérés folyamatában történik!

54

MKVK MEB 2007

Kockázatbecslés és könyvvizsgálati megközelítés

- A súlypontozást a beszámoló egészére és területenként, az üzleti tevékenység ismerete, a belső ellenőrzési és számviteli rendszer előzetes felmérése és a kockázatbecslés, valamint a lényegesség figyelembevételével kell elkészíteni
- A könyvvizsgálati célok közötti súlypontozás a könyvvizsgáló szakmai megítélésének a függvénye
- A célok meghatározásának folyamata területenként a kockázat mérlegelésével történik (események tömege, bonyolultsága, értékek, változások, ügyletek jellege, ügyfelek, becslések, korábbi hibák stb.)
- A tervezés szakaszában kialakult kritikus és jelentős könyvvizsgálati célok a könyvvizsgálat során folyamatos mérlegelést igényelnek, mert az alkalmazott eljárások újabb célokat is feltárhatnak

MKVK MEB 2007

55

Kockázatbecslés és könyvvizsgálati megközelítés

- A könyvvizsgálónak minden állításra bizonyítékot kell beszerezni, hiszen kellő bizonyossággal kell alátámasztani véleményét. Ennek során az alábbi területeket kell vizsgálnia:
  - T Teljesség (minden eseményt rögzítenek, minden eszközt, kötelezettséget bemutatnak)
  - L Létezés/előfordulás (létezik-e az eszköz v. forrás, megtörtént-e a gazdasági esemény)
  - P Pontosság (egyezőségek, összefüggések és valós bemutatás)
  - É Értékelés (megfelelő összeg és helyesbítések is szerepelnek)
  - J Jogok és kötelezettségek (a gazdálkodó birtokolja-e a jogot, terheli-e a kötelezettség)
  - B Bemutatás és közzététel (megfelelő hely, megfelelő hangsúly)
  - Ielh Időszakok közötti elhatárolás (összegek és időszak)
  - Ért Érthetőség/besorolás (helyes soron, világos közzététel)

MKVK MEB 2007

56

Kockázatbecslés eredménye a célok kijelölése

A kockázatbecslés eredménye alapján az eljárások tervezése (az ell. kockázat, lényeges tételek, eredendő kockázatok háttére külön munkalapokon)

Terület pl.	Nem rutin lízing hitel	Érték magas sok tétel	Becs-lés	Változás Kapcs. váll.	... ...	Ere-den-dő koc-k	Lénye-gességi küszöb feletti	Jelen-tős ter	Releváns állítás jelentős kv- i cél
Ingatlan	x	x		x x x	x x x		x	J	L J T É B P Ért M
Befektetések	x	x			x x x			N	L É B P Ielh
Hitelek, Betétek		x	x	x	x x x		x	Kr. J	L J T É B
Kamat bev./ráf.		x			x x			N	É B P Ért Ielh

MKVK MEB 2007

Magyar Könyvvizsgálói Kamara

57

A tervezés további elemei

- ❖ Kritikus és jelentős könyvvizsgálati célokhoz tartozó eljárások jellege és meghatározása (rendszerbeli megközelítés, elemző eljárások, alapvető vizsgálati eljárások) előző dia
- ❖ Külső szakértők, más könyvvizsgálók munkájának felhasználása (másik könyvvizsgáló, szakértő, belső minőségvizsgáló, MKVK konz. szolg.)
- ❖ Logisztikai és egyéb kérdések (kapcsolt vállalkozások, fordulónap utáni események, a vállalkozás folytatásának elve; a munka ütemezése, időráfordítások)
- ❖ Könyvvizsgálat tervezési dokumentumai (a tervezési folyamat minden eleme dokumentálandó, a tervezési folyamat végső eredménye az ügyfél-specifikus munkaprogram)

MKVK MEB 2007

Magyar Könyvvizsgálói Kamara

58

Vizsgálati eljárások tervezése a pénzügyi kimutatások egyes tételei alátámasztásához

Kritikus és jelentős célokhoz tartozó eljárások tervezése

- ❖ Rendszerbeli megközelítés – az ellenőrzési rendszer hatékony és arról meg is lehet győződni, a könyvvizsgálati eljárás alapulhat az ellenőrzési teszteken
- ❖ Alapvető vizsgálati eljárások – olyan tesztek, amelyek elvégzése útján könyvvizsgálati bizonyítékokat lehet szerezni a pénzügyi kimutatásokban található lényeges hibás állítások feltárása céljából. Két típusa van (ezek kombinációja is lehetséges):
  - ❖ Adatok, tranzakciók és egyenlegek részleteinek tesztelése
  - ❖ Elemző eljárások – Az elemző eljárások a lényeges gazdasági mutatók és tendenciák elemzését jelentik, beleértve olyan változások és összefüggések vizsgálatát, amelyek nincsenek összhangban más releváns információkkal, vagy amelyek eltérnek a prognosztizált nagyságrendektől
- ❖ A könyvvizsgálati eljárásokat a körülmények szakszerű megítélésével kell kiválasztani

59

MKVK MEB 2007

A tervezési folyamat egyéb kérdései

Egyéb tervezendő területek

Másik könyvvizsgáló munkájának felhasználása

(új megbízás, konszolidálás, felelősség megosztása)

Vállalati belső audit

(a megbízónál működő belső audit munkájára annak megbízhatósága esetén támaszkodhat a könyvvizsgáló)

Szakértő munkájának felhasználása

(vagyon értékelés, jogszabályi értelmezések, szerződések jogi értelmezése)

Fordulónap utáni események feltárása

(lényeges körülmények megváltozása, hatásuk a gazdálkodóra, vagy a beszámolóban foglaltakra)

Kapcsolt felek azonosítása

(kapcsolt felek köre, ügyletek megítélése, elszámolása)

60

MKVK MEB 2007

Tervezés - Tapasztalt hibák, hiányosságok

- A számviteli politika áttekintése és/vagy a következtetések levonása elmarad
- A kockázatok megállapítása a beszámoló szintjén nem történik meg
- A könyvvizsgálati célok meghatározása nem a megbízó sajátosságai alapján történik, hanem a számítógépes program által felajánlott célok kerülnek a dokumentációba
- A meghatározott célok és a kijelölt eljárások nincsenek összhangban
- A lényeges hibát, ha meghatározzák, sem használják, továbbá nem ellenőrzik a végleges adatok alapján
- A minőségileg lényeges hibát nem tekintik lényeges hibának
- A hibafeltárás nem dokumentált
- Folyamatos javításokra történő hivatkozással nem rögzítik az elkövetett hibákat, ezért nem ellenőrizhetők a javítások és azok helyessége

61

MKVK MEB 2007

Tervezés

A követelmények betartásának fontos lépései:

- Lényeges hiba rögzítése
- Számviteli rendszer minősítése, ügylettípusok azonosítása
- Belső ellenőrzési kockázat meghatározása
- Belső ellenőrzésre vonatkozó információk dokumentálása
- Minden ügylet, számla szintjén meghatározandó a hibás állítások valószínűsége (beszámoló egyes soraira)
- Kritikus és jelentős könyvvizsgálói célok meghatározása
- A vizsgálati megközelítés és a könyvvizsgálati eljárások rögzítése
- Egyéb tényezők áttekintése
- Minden egyes elem dokumentálása az Átfogó tervezési dokumentumban és a Munkaprogramban

62

MKVK MEB 2007

Külső szakértők, belső ellenőrzés munkájának felhasználása

Vállalati belső audit (610)

A gazdálkodón belül létrehozott értékelő tevékenység

Feladatai általában:

- A belső ellenőrzés nyomon követése (a vezetésnek tartozik felelősséggel)
- A pénzügyi és gazdálkodási információk vizsgálata (feldolgozások módszere, teljes körűsége, pontossága, konkrét vizsgálódások, tesztelések)
- Az üzleti tevékenység vizsgálata (elemzések, értékelések, nem pénzügyi ellenőrzések)
- A törvények, jogszabályok, belső előírások betartásának ellenőrzése)

A belső audit felmérése a külső könyvvizsgáló számára a kockázatbecslés szempontjából releváns

63

MKVK MEB 2007

Külső szakértők, belső ellenőrzés munkájának felhasználása

Szakértő munkájának felhasználása (620)

Meg kell győződni arról, hogy a szakértő munkája a könyvvizsgálat céljaira megfelelő.

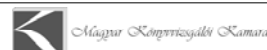
Szakértő igénybevételének szükségessége:

- bizonyos típusú vagyontárgyak értékelései
- vagyontárgyak mennyiségének, állapotának meghatározása
- jogi szakvélemények
- megállapodások, jogszabályok értelmezése

Szakértő munkájának igénybevételekor a szakértő szakmai hozzáértése és tárgyilagossága, szakértő munkájának hatóköre, szakértő munkájának értékelése - hivatkozás a szakértőre a könyvvizsgálói jelentésben

64

MKVK MEB 2007

Egyéb figyelembeveendő tényezők

Kapcsolt vállalkozások (550) – definíció: Tao. tv.

A könyvvizsgálónak meg kell győződnie arról, hogy a vezetés azonosította a kapcsolt vállalkozásokat és közzétette a kiegészítő mellékletben azokat, valamint a gazdálkodó és a kapcsolt felek közötti ügyleteket, amelyek lényegesek a kimutatások szempontjából

A könyvvizsgáló feladata eljárásokat végezni:

- a kapcsolt felek létezése, feltárása
- kapcsolt felek közötti viszonyok közzététele
- kapcsolt felekkel folytatott ügyletek és szabályszerű elszámolásuk

A könyvvizsgálónak a könyvvizsgálat lefolytatása közben fel kell figyelnie az adott körülmények között szokatlan ügyletekre, amelyek nem azonosított felek létezésére utalhatnak (pl üzleti ok nélküli ügyletek, szokatlan adatfeldolgozás, jelentős új ügyletek) – ezek megléte, kapcsolata éppen az áttekintés során tűnhet fel).

65

MKVK MEB 2007

Egyéb figyelembeveendő tényezők

Fordulónap utáni események (560)

A könyvvizsgálónak figyelembe kell vennie a fordulónap utáni események hatását a pénzügyi kimutatásokra és a könyvvizsgálói jelentésre

A könyvvizsgáló feladata:

- a fordulónap és a jelentés napja közötti események bemutatásának felülvizsgálata
- tulajdonosok üléseiről készült jegyzőkönyvek megismerése
- a gazdálkodó legfrissebb kimutatásainak, jelentéseinek elolvasása
- a vezetés kikérdezése a fordulónap utáni eseményekről (becslések realizálódása, kötelezettség vállalások, eszköz értékesítések, függő tételek ügyében fejlemények)

Ha a könyvvizsgáló a jelentés dátumát követően a közzétételig olyan tényről szerez tudomást, amely lényeges hatással lehet a kimutatásokra, akkor meg kell tennie a szükséges intézkedéseket

66

MKVK MEB 2007

Egyéb figyelembeveendő tényezők

A vállalkozás folytatás elve (570)

A könyvvizsgálati eljárások megtervezésekor, és végrehajtásakor, valamint a vizsgálatok eredményének értékelésekor a könyvvizsgálónak át kell gondolnia, hogy a vállalkozás folytatásának elve szolgálhat-e kiindulási alapul a pénzügyi kimutatások elkészítéséhez

A vállalkozás folytatása elvet a vezetésnek alkalmazni kell:

- üzleti tevékenység jellege, állapota tekintetében
- pénzügyi kérdések, kötelezettségvállalások terén
- működési kérdések, piaci viszonyok, munkaerő vonatkozásában
- egyéb fontos kérdések esetén, mint saját tőke, peres eljárások, törvényváltozások

A könyvvizsgáló felelőssége mérlegelni:

- a vezetés helytállóan alkalmazza-e a vállalkozás folytatásának feltételezését
- át kell gondolnia, hogy vannak-e események, kockázatok, amelyek kétséget vetnek fel
- az egész vizsgálat során feltárt kockázatok jelentős hatást gyakorolhatnak-e a vállalkozás folytatás képességére

67

MKVK MEB 2007

Könyvvizsgálati bizonyítékok-kiegészítő módszerek (501)

Információk bekérése:

❖ Teljességi nyilatkozat - tartalma:

- a vezetés elismeri saját felelősségét a beszámoló szabályszerű összeállításáért és jóváhagyásáért,
- a vezetés úgy véli, nem lényegesek a könyvvizsgáló által feltárt, nem helyesbített hibák
- a vezetés nyilatkozik azokról az ügyekről, amelyek lényegesek a pénzügyi kimutatásokra nézve és amelyekre egyéb módon elegendő és megfelelő bizonyítékot a könyvvizsgáló nem tud beszerezni

A vezetés nyilatkozatai nem helyettesíthetnek olyan könyvvizsgálati bizonyítékot, amelyek hozzáférhetőségét a könyvvizsgáló ésszerűen elvárhatja. Ellentmondás esetén a könyvvizsgáló feladata az ellentmondás tisztázása. A vezetés nyilatkozatait dokumentálni kell.

Teljességi nyilatkozat nélkül nem lehet könyvvizsgálói jelentést kiadni

❖ Ügyvédi (jogi) levél –ügyvéd hiányában vezetői nyilatkozat része is lehet, de tartalmában részletezni kell

❖ Beszámoló egy teljes példánya

68

MKVK MEB 2007

Bizonyítékgyűjtés - Tapasztalt hibák, hiányosságok

- Munkaprogram- bizonyítékszerzés összehangolatlan
- Kritikus céloknál az állításra vonatkozó bizonyíték hiánya
- A vezetői nyilatkozatok tartalmi problémái, hiányosságai, dátuma
- Jogi levél (jegyzői nyilatkozat) hiánya, tartalmi problémái, felhasználásának elmaradása
- Banki visszaigazolások elmaradása
- Hitelek hiányos ellenőrzése (szerződéssel alátámasztás, lejárat, biztosítékok)
- Más kötelezettségek (garanciák, kezesség) feltáratlanok
- Eltérések kezeletlensége - feltárt eltérések, önkormányzatnál auditálási eltérések kimunkálása
- Bizonyítékok áttekintése elmarad
- A következtetések levonása elmarad
- A bizonyítékok és a könyvvizsgálói vélemény nincs összhangban

MKVK MEB 2007

69

Az előadás témái:

A. A minőségellenőrzésről általában

B. Könyvvizsgálati feladatok a jogszabályi és minőségi követelmények alapján

C. Dokumentálási feladatok a könyvvizsgálati munka szakaszaiban

D. Kötelezően elvégzendő könyvvizsgálati eljárások

E. Kérdések – válaszok

MKVK MEB 2007

70

Kötelező vizsgálati eljárások

Kötelező alapvető eljárások:

- Tranzakciók, egyenlegek, részleges tesztelése, ahol a minta kiválasztása a lényegességre és a kockázatra épül – fontos: elegendő mennyiségű és minőségileg alkalmas minta
- Befektetett eszköz bekerülési értékének ellenőrzése
- Leltár ellenőrzése, jelentős készlet esetén jelenlét a fizikai leltárfelvételen - pénz és tőkepiaci területen általában nem releváns
- Számviteli becslések könyvvizsgálata
- Ügyfélkövetelések, betétek egyenlegeinek, kötelezettségvállalások (garancia, kezességvállalás) vizsgálata egyenlegmegerősítővel
- Bevételek tesztelése (teljesítés napja)

71

MKVK MEB 2007

Kötelező vizsgálati eljárások

Számviteli becslések könyvvizsgálata (540. standard)

Lényege: egy tétel közelítő összegének számítása pontos mérés lehetősége híján

Példák (540/3)

- Értékvesztés elszámolása készletek, követelések esetén
- Értékcsökkenés megállapítása a hasznos élettartam alapján
- Elhatárolt bevétel
- Céltartalék képzési kötelezettség peres eljárás vagy garanciális kötelezettség esetére

A pénzügyi kimutatásokban szereplő becslésekért a vezetés a felelős

A becslések felülvizsgálata könyvvizsgáló által:

- a vezetés által alkalmazott eljárások felülvizsgálata, tesztelése
- független becslés összevetése a vezetés becslésével
- a becslés alapjául szolgált, utólag bekövetkezett események felülvizsgálata
- az előző időszak becsléseinek helyessége

72

MKVK MEB 2007

Kötelező vizsgálati eljárások

Információk bekérése, külső megerősítések 505. standard

A könyvvizsgálónak kell meghatároznia, hogy a külső megerősítés szükséges-e a pénzügyi kimutatás bizonyos állításainak alátámasztását szolgáló elegendő és megfelelő bizonyíték beszerzéséhez, tekintettel a lényegességre, a kockázatokra és az egyéb bizonyítékokra (505/2)

A visszaigazolások alkalmazási lehetőségei (505/5):

Követelések, Kötelezettségek, Bankszámlaegyenlegek, Hitelállomány, Idegen helyen tárolt készletek, Szerződések tartalma, értelmezése

A követelések visszaigazolásának folyamata:

1. Külső megerősítési kérelmek megtervezése (pozitív forma alkalmazása)
2. A visszaigazolandó tételek kiválasztása (505/7,10,11)
3. A visszaigazoló levelek elkészítése. másolat, postázás
4. Értékelés, eltérések vizsgálata, alternatív módszerek alkalmazása (501/30,28)

MKVK MEB 2007

73

Kötelező vizsgálati eljárások

Információk bekérése peres ügyekről és keresetekről

- jogi képviselőtől tájékoztatás kérés (501/32,33)
- ügyvezető írja alá, de a könyvvizsgáló postázza (501/34)
- része a fordulónap utáni események áttekintésének
- ha nincs jogász a teljességi nyilatkozatban kell erről a vezetést megnyilatkoztatni
- több jogász esetén jogásonként kell kérni
- ha az ügyfél nem járul hozzá, ez hatókör korlátozás

Hosszúlejáratú befektetések bemutatása (501/38)

Bemutatás ellenőrzése (bizonyítékszerzés)

- mérlegelendő a hosszú távú működés
- írásbeli nyilatkozat a hosszú távú szándékról (Lehet a teljességi nyilatkozatban is)

Értékelés helyessége

MKVK MEB 2007

74

Az előadás témái:

- A. A minőségellenőrzésről általában**
- B. Könyvvizsgálati feladatok a jogszabályi és minőségi követelmények alapján**
- C. Dokumentálási feladatok a könyvvizsgálati munka szakaszaiban**
- D. Kötelezően elvégzendő könyvvizsgálati eljárások**
- E. Kérdések – válaszok**

75

MKVK MEB 2007

Kérdések - Válaszok

76

MKVK MEB 2007

**Eredményes munkát kívánunk !
Köszönjük a figyelmet!**

